

Reisverslag mei 2012

"Ik weet dat de Heere de rechtszaak van de ellendige en het recht van de armen zal behartigen." (Psalm 140:13)
"Zoals iemands moeder hem troost, zo zal Ik u troosten; ja, in Jeruzalem zult u getroost worden." (Jesaja 66:13)

33ste keer

In de tweede week van mei ging opnieuw een hulptransport naar Oekraïne. Deze keer twee volle volkswagenbusjes met matrassen, een paar computers, koffers vol kleding, fietsjes, een fornuis, dozen met nieuwe kleding en poppen, afwisselend bestuurd door vier personen; Jan Willem en Jozina Hoogendoorn en Wim en Ria Verwoerd. Voor Wim en Ria was het de drieëndertigste keer dat zij de lange tocht maakten.

De eerste bestemming was deze keer Debe Wielke in Polen net voorbij Warchau, bijna 1300 kilometer van huis. Het dierbare gelovige echtpaar Gustav en Maria Muszkiet beheren daar een gastboerderij/pensioen. Elk jaar organiseren zij een soort van zomerkampen voor Joodse kinderen en tieners uit Wit-Rusland en Oekraïne. Dit jaar ontvangen zij in de maand juni twee keer een groep van dertig Joodse tieners met begeleiders uit Wit-Rusland. Een

groep vrijwilligers uit Duitsland komt hen helpen. Zij organiseren allerlei creatieve en sportieve activiteiten. Maar ook leren ze hen

uit Gods Woord en zingen, dansen en bidden ze met hen. Voor deze tiengroepen en hun familieleden brachten we heel veel kleding en andere nuttige dingen mee. Gustav en Maria waren heel dankbaar voor de vele mooie spullen die ze kregen, ook voor hun eigen pensioen.

Naar Israël gestuurd

De volgende dag vervolgden we de reis. De grensovergang bij Rava Ruska verliep wonderlijk snel. Het kostte maar ruim een uur. De reis door Oekraïne verliep ook heel vlot, ondanks het vaak slechte asfalt met veel gaten en oneffenheden. Aan het begin van de avond waren we al in ons hotel in Chmelnytski. We werden door de directeur van Chesed Igor uitgenodigd direct de plannen voor de komende dagen door te komen

nemen. De ontmoeting was allerhartelijkst. We werden op de hoogte gebracht van verschillende nieuwe ontwikkelingen. Zo vertelde Igor dat Pauline Pikovaskaya met haar dochter en kleindochter naar Israël is vertrokken. Deze vrouw met artrose (zie reisverslag mei 2011) was heel dik en had hele dikke voeten. Igor zei: *õZe stelden hier de verkeerde diagnose en de tabletten maakten haar zo dik. We hebben haar daarom naar Israel gestuurd.õ* Twee maanden geleden zijn ze vertrokken. *õIn Israël,õ* zo vertelde Igor verder, *õheeft ze een goede behandeling gehad. Ze is 30 kilo afgevallen, ení vorige week belde ze me, ze danst weer!õ*

Ook Tolik en Dora Vasiltsjoek maken zich op dit moment klaar om naar Israël te gaan, vertelde Igor. Tolik is slachtoffer van de Tsjernobilramp met ernstige

maagklachten. Beiden hebben verschillende infarcten gehad (zie reisverslag dec.2009 en mei 2011) *õWe hebben niet genoeg geld om hen echt te helpen. Zulke mensen moeten naar Israël. Het leven wordt hier voor velen steeds moeilijker. Elke dag komen hier mensen, huilend, om hulp.õ*

Met respect behandelen

De volgende morgen zouden we eerst een aantal mensen bezoeken voordat we naar de opening van een museum ter ere van een Joodse oorlogsheld zouden gaan. Mila ging met ons mee. Oleg Mohortov en zijn vrouw Aliona hebben nu een baby van tien maanden. Zij heet Esther. Tot onze verbazing kon het tengere popje al lopen. Oleg en Aliona zijn bijna twee jaar getrouwd. Hoewel Oleg niet thuis was, zouden we hem de volgende dag ontmoeten op zijn verjaardag. De volgende dag werd

Oleg 39 jaar. Oleg en Aljona schelen elf jaar in leeftijd. Aljona zei: *õJongere mannen behandelen hun vrouwen niet met respect, daarom ben ik met een oudere man getrouwd.õ* Bij het gezin hoort ook Pasja, een jongen van tien jaar. Hij is een zoon van Aljona uit een vroegere relatie. St.Roechama heeft dit gezinnetje geadopteerd, omdat Aljona niet werkt i.v.m. de baby. Het ledikantje en ook de benodigde pampers zijn van het adoptiegeld gekocht. Oleg heeft in de gevangenis gezeten en kan moeilijk aan werk komen. Nu hoorden we dat hij bij

een beveiligingsfirma werk heeft gevonden. Beiden zijn heel dankbaar voor de steun die ze krijgen. We lazten voor Aliona verzen uit Psalm 139 i.v.m. de geboorte van Esther en gaven haar het boek de Schuilplaats van Corrie Ten Boom.

230 kilo

Het volgende bezoek was bij Jelena Dorofea (zie reisverslag juli 2010 en mei 2011) Jelena woont met haar moeder en zontje Sasja van 9 jaar in een tweekamerflat op de 5^e verdieping. Hoewel Jelena nog betrekkelijk jong is (43 jaar?) tobt zij erg met haar gezondheid. Jelena is invalide van de 1ste groep, vanwege astma, bronchitis en epilepsie. Daar zijn vanwege haar gewicht, ze weegt 230 kilo, ook hartklachten en

nierklachten bij gekomen. Op het moment dat wij bij haar kwamen kreeg ze ook infuus toegediend. *oHet Kalium en Calcium moeten worden aangevuld,ö* verklaarde Jelena. Van Igor hadden we al gehoord, dat Jelena geopereerd zou moeten worden. En dat dat alleen maar mogelijk zou zijn wanneer zij meer dan 80 kilo zou afvallen. Jelena vertelde: *oSasja is geboren via een keizersnee. Ik moest direct na de geboorte weer gaan werken voor het geld. Maar een vrouw van 35 jaar wilde niemand hebben. Het bedrijf waar ik voor werkte ontsloeg mij omdat zij geen risico wilde lopen, want ik had soms astma-aanvallen en moest dan naar het ziekenhuis. Ik kon alleen zwaar werk vinden, waarbij ik heel veel moest sjouwen; vanuit een koelcel naar een vrachtauto. Bij de winkels aangekomen moest alles zo snel mogelijk uitgeladen en vaak naar kelders worden gebracht. Dit allemaal terwijl de keizersnee nog niet goed genezen was.*

Dokter van God

oNatuurlijk droom ik ook van gezondheid. Ik kan voor Sasja zo weinig een moeder zijn. Hij heeft weleens een wedstrijd, dan komen

alle moeders kijken, maar zijn moeder niet. Ik kom zelden buiten. Ik doe er een uur en twintig minuten over om van de 5^e verdieping naar beneden te gaan. Op elke verdieping staat een stoel, daar kan ik dan

uitrusten. Ik kan zo weinig met Sasja doen. Straks zijn er de zomerkampen, maar dat kunnen we niet betalen.ö We voelden de pijn die Elena heeft en boden haar aan om voor Sasja een zomerkamp te betalen, zodat hij even weg kan uit de zorgen. *oSasja is zo'n trouwe jongen, elke morgen staat hij om zes uur op en doet zijn schoolwerk en helpt mij heel goed.ö*

Sasja was naar school, maar later ontmoetten wij hem op de dag van de overwinning, samen met zijn

oma; een heel lieve jongen.

Elena heeft slechte ervaring met artsen gehad. *oDie doen alleen maar aan symptoom bestrijding.ö* klaagde ze. De laatste tijd is er een hele goede arts op haar weg gekomen. *oIk heb nu een vrouwelijke arts, Galina, die door Chesed is uitgenodigd. Zij wil mij van mijn gewicht afhelfen. Zij kijkt apart naar alle onderdelen en geeft heel veel aandacht aan alles. Ze schrijft zelfs op wat ik moet eten. Zij wil dus ook door een operatie het overtollig vet en vlees wegnemen. Ik wist niet dat er zulke artsen waren. Zij is een dokter van God.ö* We bieden later ook aan Chesed aan als Stichting deze operatie te betalen, wanneer de situatie het toelaat en Elena geopereerd kan worden.

We troostten haar vanuit Gods Woord en baden met haar en haar moeder, die ook problemen heeft met haar gezondheid. Het boek *De vrouw met het boek*o lieten we achter.

De hoop sterft het laatste

Het volgende bezoek is aan de blinde Boris en zijn vrouw Nina Dosjelevekaja. Dit oudere echtpaar is al 54 jaar samen. Boris is in zijn goede jaren econoom geweest en Nina pedagoog in een kindertehuis. Zij hebben drie kinderen; twee zoons en een dochter en ook (achter)kleinkinderen. Velen van hen wonen in Israël. *oDochter Galina woont in Chmelnitsky. Zij helpt elke dag, anders waren wij niet meer in leven,ö* zo zei Nina. *oWe blijven hopen, de hoop sterft als laatste,ö* voegde ze nog toe. Ze roemde ook de hulp van Chesed. Twee keer per week krijgen ze thuishulp. Boris is sinds twaalf jaar zijn hele gezichtsvermogen kwijt. *oToen ik 1 ½ jaar was, werd ik aan één oog blind. Mijn oma zei: oAls jullie Duitsers zien, dan moeten jullie in de kelder gaan. Toen de Duitsers kwamen sprong ik in de kelder en raakte mijn oog iets wat uitstak. Toen raakte ik blind aan één oog. Later kreeg ik aan het andere oog een gezwel.ö* Ondanks dat Boris blind is, helpt hij nog met van alles. *oAls het licht kapot is, dan maak ik het nog. In huis weet ik nog waar alles is, op straat zou ik niet weten of er een vrouw of man voor me staat.ö* Het echtpaar viert ook de feesten en

op sjabbat komen de kinderen. We lazten met het lieve echtpaar psalm 23 en wezen op God als de Herder, Die leidt, voedt en weidt. Omdat we hoorden dat het echtpaar graag leest, gaven we Nina het boek *De schuilplaats van Corrie ten Boom* en vroegen dit boek voor haar man voor te lezen. Dat zegde ze van harte toe.

Een Joodse oorlogsheld

Nadat we gebeden hadden verlieten we hen en gingen naar het centrum van de stad. Daar werd een museum geopende ter ere van Vladimir Waiser, een Joodse oorlogsheld in de tijd van de Tweede Wereldoorlog. In de school waar Waiser gestudeerd

heeft, is een ruimte als permanente tentoonstellingsruimte ingericht. Igor vertelde dat het heel bijzonder is:

ōVroeger werd het geheim gehouden wanneer een Jood in het leger een heldenrol had gespeeld. Er werd sowieso verzwegen dat Joden in de Vaderlandse oorlog ook meevochten.ō Het is een indrukwekkende opening met toespraken van o.a. ook de Israëliische ambassadeur, waar we later ook nog even mee kennis maakten. Hij vertelde een goede relatie een samenwerking te hebben met de christelijke organisatie Ebenezer.

Familie Jablonskaya

Na de opening en bezichtiging van het museum was er nog tijd over voor bezoeken. We bezochten Asja Jablonskaya met haar man Sasja en haar zoon Vanya. De vader van Asja, Anatoly, en haar gelovige moeder, Nina, hebben we ook enkele jaren geholpen (zie reisverslag mei 2008). Asja's vader is in de winter overleden.

Asja begon gelijk van haar verdriet te vertellen: *ōIk heb zo gehuild, ik heb God gevraagd of Hij mijn vader wilde laten leven.ō* Hij is echter gestorven. Later tijdens het bezoek vertelde Asja dat haar vader zich voor zijn sterven bekeerd heeft.

Asja is zelf invalide vanaf haar kindertijd. Ze was ook erg nerveus en praatte aan een stuk door. Pas aan het eind van het gesprek, nadat ze haar hart gelucht had en wij met haar gelezen en gebeden hadden, werd ze rustiger.

We maakten ook kennis met zoon Vanya van 20 jaar en haar man Sasja was ook al die tijd aanwezig. Beiden zijn ook licht gehandicapt. *ōVanya leert voor kok, en heeft stage gelopen, maar hij kan moeilijk werk vinden, ook niet op de plaats waar zijn oma gewerkt heeft.ō* Sasja bleek wel te werken. Vaak werkt hij op een tuin van een baas, 12 uur per dag, 7 dagen per week. *ōIk verdien*

120 dollar per maand.ō Alle drie krijgen ze per maand een kleine invaliditeitsuitkering. Omdat ze een reparatie in het huis moesten doen, hebben ze hun datsja (klein huisje met een volkstuin) moeten verkopen. We waren heel blij dat we hier heel veel kleding, o.a. een jas voor Sasja,

schoenen en beddegoed konden achterlaten.

Heere onze gerechtigheid

Opeens vroeg Asja, *ōMag ik ook over iets geestelijks praten met jullie?ō* *ōNatuurlijk,ō* zei Mila. Daarna kregen we Asja's getuigenis te horen. Ze vertelde dat ze de bijbel, die ze ook te voorschijn haalde, van haar vader gekregen heeft. *ōVroeger ging ik ook de straat op en ging uit, maar ik kreeg problemen met mijn zenuwstelsel. Moeder heeft voor me gebeden. We hebben ons allemaal bekeerd, eerst moeder, daarna ik en daarna allemaal, ook papa, Sasja en Vanya. Wij gaan ook naar een*

gemeente en zijn ook allemaal gedoopt.ō Asja vertelde maar en vertelde maar. Dat ze met gelovige vrienden in Israël skypt, dat ze als ze het moeilijk heeft naar de buurvrouw gaat, die ook gelovig is, dat God geeft wat nodig is enz. enz. Ze zei ook dat wanneer ze naar Chesed gaat en daar geholpen wordt het is of ze in de zevende hemel is. *ōDan krijg ik weer moed.ō*

Wel bleek in het gesprek dat Asja nog schuldgevoelens heeft. We lieten haar Jeremia 25:5 lezen, waar staat dat Jesjoea genoemd zal worden: *ōHeere onze*

gerechtigheid.ō Ook Jesaja 53:5 haalden we aan; *ōde straf die ons de vrede aanbrengt was op Hem.ō* Asja beëamde dit.

We baden met hen en dankten God voor de vergeving, de troost en het uitzicht. Het boek de Schuilplaats vond gretig aftrek. Asja omhelsde Ria en Jozina.

Hij hield veel van mij

Het volgende bezoek was bij een oma met haar kleinzoon Denis Vavrenjoek van bijna 18 jaar. Denis zijn moeder is tien jaar geleden overleden, toen ze nog maar 33 jaar was. Zijn vader is verdwenen. Oma zei: *ōTien jaar lang heeft zijn vader niet naar hem omgezien, dat is heel pijnlijk.ō* Oma heeft zelf nog een verse wond van verdriet, haar man van 66 jaar is drie maanden geleden overleden. *ōHet was glad en hij is op straat gevallen. Hij kwam met zijn hoofd op het trottoir. Ik was niet thuis maar Denis wel. Het laatste wat hij zijn opa heeft horen zeggen was: Wat is er met mij gebeurd? Hij had een schedelbasisfactuur. Hij heeft nog vijf dagen in coma gelegen en is toen overleden.ō* Denis voegde er aan toe: *ōHij hield heel veel van mij, we deden heel veel samen.ō*

Verwonderd

Nu haar man is overleden valt het voor oma en Denis niet mee te overleven. Overall horen we hetzelfde; de pensioenen zijn zo laag en de vaste lasten hoog. Vooral de produkten zijn duur. Ria vertelde dat Dorkas een voedselpakket had samengesteld in Nederland en één in Oekraïne met dezelfde produkten. Het voedselpakket in Oekraïne kostte ruim zes Euro meer. Oma zei: *ōWij zijn nog verwonderd dat we nog kunnen leven. De medicijnen kostten hier goud. De reanimatie van mijn man kostte 1000 grivna (= 100,00) terwijl ik per maand 913 Grivna krijg als pensioen. Daarvan gaat 500 naar de vaste lasten.*

Timosjenko (die nu in de gevangenis zit) heeft onze pensioenen weggenomen. Iedereen van de regering denkt aan zichzelf.

Ik ga jullie missen

Ondanks haar moeilijke omstandigheden is oma een dankbare vrouw. Denis moet nog een half jaar naar school. Hij leert voor kok en heeft op verschillende plaatsen stage gelopen en heeft ook als ober al gewerkt. Het is een heel lieve zorgzame jongen. Al twee jaar heeft hij een vriendin.

We lazen Psalm 68:5,6 en 20 en 21 over Gods zorg voor wezen en weduwen en het heil dat Hij ons schenkt en spoorden aan God te zoeken.

Bij het afscheid nemen gaven we oma naast het borduurpakket, de kaas, een hollandse kaasschaaf en theedoek ook het boek De Schuilplaats. Denis gaven we het boek *Waarom ik?* van Jacob Damkani. Ontroerend waren Denis woorden: *ōJullie zijn gekomen, als vrienden, ik zie in jullie ogen dat jullie anders zijn. Ik weet nu al dat ik jullie ga missen.ō*

De eerste bezokedag was voorbij. Het was alsof we al een week in Oekraïne waren.

Waarom doen jullie dit?

Woensdag was de 9^e mei, de dag van de overwinning. Op het plein vóór het Chesed gebouw verzamelden zich de Joodse mensen, die mee zouden lopen naar het monument met de eeuwige vlam. Er ontstonden fijne gesprekken met oude bekenden en met nieuwe mensen. Zo maakten we kennis met

Sveta van het Joods Agentschap Sagoet, die de emigratie van Joodse mensen regelt. Ook ontmoetten we Nina, de moeder van Asja.

We liepen met de optocht mee richting het centrum, luisterden naar

toespraken en muziek en legden bloemen bij het monument.

Na het hele gebeuren keerden we terug naar Chesed en ontmoeten daar Zila, een overlevende van de Holocaust. Ook luisterden we naar het levensverhaal van Boris een vriendelijke arts op hoge leeftijd, 85 jaar. Ook overleefde hij de concentratiekamp. Hij heeft als chirurg in vele ziekenhuizen gediend ook in Rusland. Zijn vrouw leeft ook nog, maar kan vanwege haar slechte gezondheid er vandaag niet bij zijn. Boris vroeg op een gegeven moment: *ōWaarom doen jullie dit?ō*

Waarom zoveel lijden?

Toen we iets noemden van liefde voor Gods volk, stelde hij, niet opstandig, eerder aarzelend de volgende vraag: *ōWaarom hebben wij meer geleden dan alle volken bij elkaar? Als wij het uitverkoren volk zijn, waarom hebben wij zoveel moeten lijden.ō* We probeerden voorzichtig iets te zeggen over Gods oorspronkelijke bedoeling met Israël en Israëls ongehoorzaamheid. Toen werd het gesprek onderbroken omdat we samen met hem en nog een paar anderen de gedenkplaats in de buitenwijk van de stad Chmelnytsky bezochten. Op deze plaats zijn in twee dagen tijd 8700 Joodse mensen gefusilleerd. Igor heeft veel moeite gedaan deze plaats niet in de vergeethoek te laten belanden.

We reden terug. Bij het afscheid nemen van Boris gaven we hem twee boeken. We zeiden hem: *ōIn dit boek (de Schuilplaats) vindt u het antwoord op de vraag waarom wij dit werk doen. En in dit boek, en toen reikten we hem *Waarom ik?* van Jacob Damkani aan, vindt u gedeeltelijk het antwoord op de tweede vraag.ō* Gretig nam Boris beiden boeken aan.

Mama kon er niet over praten

In het centrum, waar ook een kamer als museum voor de Holocaust is ingericht, raken we diep onder de

indruk van het leed dat de Joodse gemeenschap is overkomen. Van de plaatsen in de provincie Chmelnytsky staan ook het aantal omgebrachte Joodse mensen: Bijvoorbeeld Slavoeto 13.000, Kamja Padolsky 68.354. In totaal zijn er in Oekraïne 1,7 miljoen Joodse mensen vermoord!

Mila, die ons voortdurend vergezelde, vertelde hoe haar vader naar het front was en dat haar twee zusjes omkwamen toen hun huis door de Duitsers werd gebombardeerd. Haar moeder was net even water halen. Zelf is Mila na de oorlog geboren: *ōMama kon hier nooit over praten, over haar verdriet.ō*

Er is geen geld

Er bleef nog tijd over voor een paar bezoekjes. De eerste was bij Ada Pisco, die samen met haar gescheiden dochter Lena en kleinzoon Sasja van 10 jaar een piepklein huisje, met twee kleine kamers en een heel klein halletje, bewoont. Voor toilet moeten ze naar het openbaar toilet buiten. Ada's man is tien jaar geleden overleden aan een infarct. *ōHij kreeg een infarct op zijn werk toen hij 65 jaar*

was. De familieleden van mijn man zijn mij niet vergeten.ō

Ada zelf gaat nergens meer naar toe; *ōIk heb problemen met mijn bloedvaten en kan moeilijk lopen. Ik heb ook twee maanden op bed gelegen.ō*

Lena was ondertussen ook thuisgekomen van de markt waar ze wat spullen probeert te verkopen. We vroegen Sasja naar school. Tijdens dit gesprek bleek dat zijn klas 23 mei voor drie dagen op kamp zou gaan naar de Karpaten en dat Sasja niet mee zou kunnen: *ōEr is geen geld.ō* Toen we vroegen hoeveel het kostte, bleek het bedrag precies 50, te zijn. Het bedrag dat Wim van een collega meekreeg om iemand te helpen. We boden het hem aan voor het kamp.

Na gelezen en gebeden te hebben gaven we het pakket en het boek de Schuilplaats.

Ze mocht blijven leven

Loesja Jantsjoek van 74 jaar en haar zieke dochter Larissa van 47 jaar was het volgende gezin dat we bezochten. Omdat Larissa vanwege lymfklierkanker niet werken kan en chemokuren moet ondergaan, zijn we dit gezin gaan sponsoren. Ook kleindochter Tatjana woont bij hen in. Larissa moet nog één behandeling doen en over een half jaar moet ze zeker weer een kuur volgen.

Oma Loesja heeft de oorlog overleefd omdat ze samen met haar zusje en moeder en oma geëvacueerd is: *De Duitsers wilden oma doodschieten, maar zij kende goed Jiddisch. Ze is op haar knieën gegaan, heeft haar kostbaarheden gegeven en heeft gesmeekt om te mogen blijven leven. Toen hebben de Duitsers haar leven gespaard.*

Ook vertelde Loesja hoe ze in de Krim honger geleden hebben en daarom besloten naar Wit-Rusland te gaan: *Daar zijn aardappels, zei mijn moeder.* Later ging ze met een vriendin samen naar Oekraïne. *Ik kende niemand in Chmelnytsky, maar ik leerde mijn man kennen. Na drie dagen zijn we al getrouwd. Hij overleed in 1985.* Loesja en Larissa waren heel dankbaar voor de hulp die ze ontvingen. We baden met hen en gaven de bekende presentjes en het boek De Schuilplaats.

De rest van de dag deden we nog drie visites. Daarna gingen we met Igor mee naar zijn huis. Daar ontmoetten we ook zijn vrouw Sveta weer.

Tussen het breien door

Om acht uur hadden we een afspraak met Sofia Sorokopod. De vrouw waar Ria regelmatig mee skypeet. Sofia heeft allerlei lichamelijke klachten en is ook pas nog weer kort

opgenomen geweest in het ziekenhuis maar is zo ontzettend blij met alle aandacht die zij krijgt. Het heeft haar leven weer glans gegeven. Sofia vertelde dat ze last van haar hart heeft en de laatste drie nachten heeft ze ook slecht geslapen. We gaven haar veel kluwen wol, omdat ze de laatste tijd niet anders doet dan breien voor ons, sjaals, sokken en

slofjes voor de kleinkinderen enz.. Sofia gaf een breishow: *De buurvrouw heeft me ook geleerd een breiwerk op te zetten.* Het was een gezellige avond. Tenslotte lasen we Psalm 55:22,23 en Mattheüs 6:23-34 voor haar. We wilden haar graag leren dat zich geen zorgen hoeft te maken, maar dat ze die aan de Heere mag overgeven. Het boek *De vrouw met het boek* gaven we haar met de raad: *Dit boek is bedoeld om tussen het breien door te lezen, om wat uit te rusten.*

LAG BOMER

Het was al laat toen we voldaan ons hotel binnenstapten en naar bed gingen.

De volgende morgen zou Sergey, de Joodse jongeman uit Vinnitsa, met de bus naar Chmelnytsky komen. Hij arriveerde om 8.15. De hele dag zou hij verder met ons optrekken.

Als eerste gingen we met een groep van 25 Joodse mensen naar het revalidatiecentrum van Chesed op het platteland, zo'n tien kilometer buiten Chmelnytsky. We zouden de viering van LAG BOMER meevieren (de 33ste dag in de omtelling) We werden rondgeleid en zagen ook *onze* caravan staan, die gebruikt wordt voor gezinnen, die een weekendje of langer tot rust

willen komen. We mochten ook zelf aan de groep vertellen wie we waren en wat we doen. We hadden met sommige daarna nog wat gesprekken, aten in een prieeltje een warme maaltijd en keerden na de middag terug naar Chmelnytsky.

Net familie

We gingen op bezoek bij Raya. Zij is sinds februari weduwe. Haar man Sergey, (de man met maar één been) was, na een lijdensweg sneller dan verwacht overleden. Raya ontving ons hartelijk en had voor iedereen een kadootje. *Ik dacht hoe kan ik ze bedanken. Het is net of er familie gekomen is.* Raya heeft zelf borstoperaties achter de rug, vanwege kanker, is diabetes en heeft een hoge bloeddruk en vaak last van haar maag. *Ik ben jullie en Chesed zo dankbaar. Als jullie er niet waren geweest, zou ik er ook niet meer zijn.* Raya vertelde nog welke een

lijdensweg haar man gegaan is. *Eerst moest zijn been geamputeerd worden, vanwege de suiker, daarna kwam de kanker erbij. Hij had veel pijn en kreeg morfine.* We laten na het lezen en het gebed het boek *De vrouw met het boek* bij Raya achter. Moge de Heere haar troosten en nabij zijn.

Geen pensioen te noemen

We gingen daarna nog op bezoek bij Jefim Noedel en Alexander Genver. Jan Willem en Jozina sponsoren Alexander. Zij hadden een tas met kadootjes en ook tekeningen van de kinderen voor hem. Heel zijn leven is gestempeld door de val die hij maakte van een stenen trap toen hij 10 maanden oud was. Zijn wervelkolom werd zwaar beschadigd, zodat hij tot op de dag van vandaag niet meer dan 1 kilo dragen kan. Sasja heeft als fotograaf gewerkt. *Mijn baas is goed voor me geweest, hij heeft mij nog jaren gehouden, terwijl ik niet veel kon doen.* Over zijn pensioen zei hij: *Je kunt het geen pensioen noemen; 1000 Grivna (p100,-) per maand. als*

ik Chesed en jullie niet had zou ik niet kunnen leven. De prijzen hier passen niet bij de lonen. Ení .geve God dat je niet in het ziekenhuis komt.ö Je moet dan namelijk zelf alles betalen. We hadden een gezellige tijd bij deze lieve man en sloten af met bijbelesen en gebed.

Vova in Vinnitsa

We namen afscheid van Chesed in Chmelnitsky. Op vrijdagmorgen reden we in ongeveer twee uur naar Vinnitsa. Eerst brachten we een bezoek bij Vova de directeur van Chesed in die plaats. Hij sprak zijn dankbaarheid uit naar ons. We kennen elkaar al 9 jaar: öDoor jullie kunnen we mensen helpen die wij anders niet kunnen helpen.ö We spraken met hem over Aliyah. Vova is er ook van overtuigd dat mensen die chemokuren of operaties nodig hebben, beter naar Israël kunnen emigreren. Koen en Ira waren ondertussen ook gearriveerd en met hen spraken we met Tanja, de jonge vrouw die o.a. verantwoordelijk is voor de Joodse gezinnen met kinderen, die wij sponsoren. Met haar namen we elk geadopteerd gezin door: hoe de omstandigheden zijn, of er nog extra hulp nodig is of dat de hulp stopgezet kan worden omdat er dringender gevallen zijn. Ook kregen we gegevens van vijf nieuwe gezinnen, waar dringend hulp nodig is.

Daarna gingen we op bezoek bij Eduard, de man die al jaren MS heeft. Zijn toestand is redelijk stabiel.

Met Natasja hadden we op een terrasje afgesproken, om met haar

ook wat te kunnen praten. Ze maakt het redelijk goed. Andrey heeft vaak werk en zij doet af en toe thuiswerk. Ze blijft nog wel klachten houden; haar longen blijven zwak als gevolg van de tuberculose.

Geloof u dat?

De reden om ook naar Vinnitsa te gaan was vooral omdat de oma van Lena Tkatchenko op sterven ligt. Zij heeft bloedkanker en heeft besloten geen kuren en behandelingen te ondergaan. Zij zorgt al 14 jaar voor haar kleinkind Lena, omdat de ouders van Lena beiden uit de ouderlijke macht zijn ontzet. We kwamen onaangekondigd bij haar op bezoek. Wat was ze verrast en blij om ons te zien. öIra, je hebt helemaal niet gezegd dat de Hollanders zouden komen. Wat ben ik blij om jullie te zien.ö Oma wil graag dat Lena naar Israël gaat, als zij er niet meer is. Met behulp van Ira worden daarvoor al documenten klaargemaakt. Wij beloofden dat wij ook zullen helpen met wat nodig is, bijvoorbeeld het kopen van een koffer, kleren enz.

We konden daarna met haar nog over haar geestelijk leven spreken.

Vanuit het Johannes Evangelie lezen we met haar wat Jezus daar zegt over het geloof in Hem: öIk ben de Opstanding en het leven; Wie in Mij geloofd zal leven, ook al was hij gestorven.ö öGeloof u dat?ö vroegen we haar, net als Jezus het aan Martha vroeg. Zij beled: öIk geloof in Jezus Christus.ö We spraken hier nog met haar over door en baden nog met haar. Toen was het tijd voor afscheid nemen. Waarschijnlijk hebben we haar in deze wereld voor het laatst gezien.

Laatste avond

De sabbatavond brachten we bij Koen en Ira door. Er was veel te bespreken en veel te leren van elkaar. Koen kwam nog met een idee om met een groep van sponsors, vrienden enz. een week lang in de omgeving van Vinnitsa door te

brengen. Er is al eerder een programma geweest met Nederlanders, waarin heel veel geleerd kon worden van de Joodse geschiedenis in Oekraïne en waarbij ook mensen persoonlijk thuis bezocht werden.

We reden terug naar Chmelnitsky, hadden een goede nachtrust en ontspannen ons de volgende morgen in het park. Het was al een paar dagen heerlijk warm, zoñ 25 graden.

Grensoonthoud

Na de middag reden we richting de grens, waar we om zes uur ø avonds aankwamen. Het zou tot bijna half één ø nachts duren voordat we de grens over waren. De uren kropen langzaam voorbij. Het ging er niet eerlijk aan toe. Voor mensen die betaalden was een andere rij gereserveerd. Zij werden steeds vóór gelaten.

Onderweg in Polen sliepen we zoñ vier uurtjes in een hotel en reden ð morgens om zes uur naar huis. ø Avonds om tien uur kwamen we gezond, voldaan en dankbaar weer thuis. Jan Willem en Jozina sloten dankbaar hun kinderen weer in de armen. Zij waren bij vrienden en kennissen her en der ondergebracht geweest. De missie was voltooid.

Dankbaarheid

Dankbaarheid vervult ons hart. Wat hebben wij het in het westen toch goed! En wat betekent het kleine beetje hulp dat we geven voor mensen in Oekraïne toch veel. Wat zijn we rijk gezegend met alle geestelijke zegeningen in Jesjoea de Messias. Hoe heerlijk is het om van deze schatten ook steeds te mogen uitdelen en dat nog wel aan het Joodse volk. Gods Naam zij geprezen en Jesjoeaø komst moge spoedig zijn. Om Israël te verlossen uit al haar benauwdheden en om Juda veilig te doen wonen op haar eigen plekje grond, in voorspoed, vrede en overvloed.

Met dank aan alle bidders, sponsors, gevers en mensen die deze reis op andere manieren mogelijk hebben gemaakt, zoals kleding naaien, busje uitlenen, kinderen opvangen, busje inladen.

Bovenal dank aan God onze Vader, uit Wie en tot Wie alle dingen zijn. Hem zij de heerlijkheid en de lof in alle eeuwigheid.

Jan-Willem, Jozina, Wim en Ria